

การศึกษาเชิงวิเคราะห์พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของ
พระสงฆ์ในสังคมไทย ปี พ.ศ. 2557 จนถึง พ.ศ. 2565*
AN ANALYTICAL STUDY OF POLITICAL BEHAVIOR OF MONKS IN
THAI SOCIETY ON DURING 2014 TO 2022

ภาวพรรณ กิจประเสริฐ¹ และ เกษฎา ผาทอง²

Pawapan Kitprasert¹, Ketsada Phathong²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻² Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: pawapan12@gmail.com

Received 2 February 2024; Revised 26 February 2024; Accepted 29 February 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมือง และ ศึกษาพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ระหว่างปี พ.ศ. 2557 กับ ปี พ.ศ. 2565 รวมทั้งวิเคราะห์การแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ พ.ศ. 2557 กับ ปี พ.ศ. 2565 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเน้นการวิจัยเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองมีผลมาจากการบริหารงาน ของรัฐบาลในแต่ละสมัยที่ไม่ได้ประสิทธิภาพพึงพอใจกับความต้องการของประชาชน ซึ่งการ แสดงออกทางการเมืองมีด้วยกันหลากหลายรูปแบบ 2) พฤติกรรมแสดงออกทางการเมือง ของพระสงฆ์ในปี พ.ศ. 2557 เป็นปีที่มีการทำรัฐประหาร แต่ภายหลังจากการทำรัฐประหาร มี พระสงฆ์จำนวนหนึ่งได้ออกมาเรียกร้องและชุมนุม ในการชุมนุมของเยาวชนได้มีทั้งบุคคล ธรรมดา นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งพระสงฆ์เข้าร่วมชุมนุมด้วย ในเกือบทุก ๆ การชุมนุมของ

Citation:

* ภาวพรรณ กิจประเสริฐ และ เกษฎา ผาทอง. (2567). การศึกษาเชิงวิเคราะห์พฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของ พระสงฆ์ในสังคมไทย ปี พ.ศ. 2557 จนถึง พ.ศ. 2565. วารสารสหศาสตร์การพัฒนสังคม, 2(1), 15-25.

Pawapan Kitprasert and Ketsada Phathong. (2024). An Analytical Study of Political Behavior of Monks in Thai Society on During 2014 to 2022. Journal of Interdisciplinary Social Development, 2(1), 15-25.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jisdiadp.2023.23>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

กลุ่มเยาวชน 3) พระสงฆ์ก็ได้มีการออกมาแสดงความคิดเห็นให้เห็น ในปี พ.ศ. 2557 เป็นปีที่มีการทำรัฐประหาร ซึ่งนำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และในปีนั้นได้มีคำสั่งไม่ให้มีการชุมนุมเกิดขึ้น และการวิเคราะห์การแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ พ.ศ. 2565 อยู่ภายใต้การบริหารงานของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้พระสงฆ์ออกมาแสดงออกทางการเมือง เนื่องมาจากการที่รัฐบาลไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลได้โดยอิสระ ทำให้เกิดการแบ่งกลุ่มฝ่ายในการสนับสนุนและต่อต้านการดำเนินงานของรัฐบาล โดยพระสงฆ์ก็ได้ออกมามีส่วนร่วมด้วย ทั้งร่วมเดินขบวนประท้วงการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองผ่านโซเชียล

คำสำคัญ: พฤติกรรมทางการเมือง, การปกครองไทย, การมีส่วนร่วม

Abstract

The Research objectives of this study are as follows: 1) To study political behavior, 2) To study the political behavior of monks between the years 2014 and 2022 and 3) To analyze the political behavior of monks in the years 2014 and 2022 This research is a qualitative study that focuses on document analysis.

The research findings indicate that: 1) Political behavior is influenced by the effectiveness of government administration, which may not meet the public's needs. Political behavior takes various forms 2) The political behavior of monks in the year 2014, which was marked by a coup d'état, was relatively limited due to political instability. However, after the coup, some monks came forward to demand reforms within the Sangha and to establish Buddhism as the national religion. There were numerous meetings and gatherings among monks in the year 2022, including those organized by youth and agricultural groups, to protest government actions and demand affordable rice prices. Monks, along with ordinary individuals, students, and scholars, participated in these gatherings. 3) Monks expressed their opinions openly in the 2014 which

was characterized by the coup led by General Prayuth Chan-o-cha. The analysis of the political behavior of monks in the 2022 falls under the administration of General Prayuth Chan-o-cha, and it played a significant role in stimulating the political expression of monks. This was due to the limited opportunities for the public to express their opinions and criticize the government freely, leading to the formation of pro- and anti-government factions. Monks actively participated in various activities, including protest marches, and expressing political opinions through social media platforms.

Keywords: Political behavior, Thai governance, Participation

บทนำ

พระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลในชีวิตของคนไทยมาอย่างเนิ่นนานตั้งแต่สมัยสุโขทัยที่นับได้ว่าเป็นแคว้นหรือเมืองเริ่มแรกที่น่าจะเป็นแผ่นดินไทย ในยุคแรก ๆ ปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือระบอบการปกครองซึ่งพระมหากษัตริย์มีอำนาจล้นฟ้าในการบริหารปกครองประเทศ พระมหากษัตริย์ทุก ๆ พระองค์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนมาถึงปัจจุบัน ล้วนแต่เป็นพุทธศาสนิกชนและเป็นผู้ที่อัครศาสนูปถัมภกอย่างมั่นคงยิ่ง (พระครูพิสัยปริยัติกิจ (แก่นอคควณโณ), 2562 : 218) ภายใต้การปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์บางพระองค์ถือได้ว่าเป็นผู้ทรงธรรม คือ พระราชาผู้มียุทธธรรม มีหน้าที่ในการดูแลประชาชนให้อยู่ดี กินดี อยู่อย่างสงบ ร่มเย็น ดูแลประชาชนด้วยความรัก ในสมัยสุโขทัยยังได้นำเรื่องไตรภูมิพระร่วงเพื่อมาสร้างความคิดทางด้านการเมืองผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง

สมัยรัตนโกสินทร์ พุทธศาสนามีความเกี่ยวข้องกับการต่อรองทางการเมือง ในช่วงที่มีการเปลี่ยนผ่านรัชกาล จากรัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ไปสู่รัชกาลที่ 3 หลังจากรัชกาลที่ 2 สวรรคต อำนาจทางการเมืองในการบริหารงานราชการแผ่นดินอยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้สนับสนุนพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ทำให้พระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ ต้องออกผนวชเป็นเวลา 26 ปี หลังจากหลังสิ้นยุครัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์จึงลาสิกขาบวชมาขึ้นครองราชย์เป็นรัชกาลที่ 4 มีพระนามว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้ก่อตั้งคณะนิกายใหม่ เรียกว่า

“ธรรมยุตินิกาย” แปลว่านิกายที่ประกอบด้วยธรรม แต่คณะสงฆ์นิกายเดิมให้เรียกว่า “มหานิกาย” แปลว่าหมู่ใหญ่ เพราะเป็นคณะสงฆ์หมู่ใหญ่ ในสมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ 5 หรือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากรัชกาลที่ 4 สวรรคต และได้ตราพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.121 และได้สถาปนาระบบการปกครองคณะสงฆ์คือ “มหาเถรสมาคม” เป็นการที่นำอำนาจของราชอาณาจักรมาครอบงำศาสนจักรโดยการสร้างองค์กรสงฆ์เป็นแบบรัฐราชการที่มีอำนาจทางกฎหมายรวบอำนาจการปกครองคณะสงฆ์ทั้งราชอาณาจักร และทำให้คณะสงฆ์ในส่วนภูมิภาคได้ถูกลดทอนอำนาจจากคณะสงฆ์ส่วนกลาง

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการโดยคณะราษฎร ทำให้อำนาจของพระมหากษัตริย์ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมือง ในปี พ.ศ. 2477 ทำให้คณะฝ่ายมหานิกายรวมตัวกัน มีไม่ต่ำกว่า 300 รูป โดยเรียกร้องผ่านหนังสือพิมพ์ให้มีการเปลี่ยนแปลงคณะสงฆ์ให้มีความสอดคล้องกับการปกครอง ที่เปลี่ยนระบอบการปกครองมาเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้นำการปกครองแบบพ่อปกครองลูก โดยการสวมบทบาทเป็นพ่อขุน

ภายหลังการรัฐประหารปี 2557 ซึ่งนำโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าในการทำรัฐประหาร ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ รัฐได้เข้าไปแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในประเด็นเรื่องการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช รวมถึงแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชองค์ใหม่สำเร็จ จะเห็นได้ว่าจากกรณีที่รัฐเข้ายึดพื้นที่วัดพระธรรมกายเพื่อบีบบังคับให้พระเทพญาณมหามุนี (ไชยบูลย์ธรรมชโย) ผู้ต้องหาคดีร่วมกันฟอกเงินและรับของโจรจนเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้กำลังพลในการเข้าควบคุมสถานการณ์รอบ ๆ บริเวณวัดพระธรรมกาย (สุรพงษ์ ทวีศักดิ์, 2561)

ในปี 2563 เกิดการประท้วงในประเทศไทย ที่เกิดจากคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญที่ให้ยุบพรรคอนาคตใหม่ เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ทำให้ในพื้นที่สถานศึกษาทั่วประเทศเป็นพื้นที่ของการประท้วงที่เกิดจากกลุ่มเยาวชนที่ไม่พอใจกับคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญและการประท้วงก็ได้หยุดชะงักไปช่วงหนึ่งด้วยเหตุที่โรคระบาดโควิด-19 ในประเทศระบอบอย่างหนัก มีผู้คนล้มตายเป็นมากกว่าพันคน หลังจากทีโรคระบาดโควิด-19 ทำให้เกิดการประท้วงขึ้นมาอีกครั้งในรูปแบบของการเดินนำขบวนซึ่งนำโดยกลุ่มที่เรียกตนเองว่า “เยาวชนปลดแอก” โดยมี 3 ข้อเรียกร้อง คือ 1. ขอให้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ยุบ

สภา 2. หยุดคูกคามประชาชน และ 3. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (อนุชา พละกุล, 2563, หน้า 72) แต่การประท้วงครั้งนี้ไม่เป็นผล ทำให้กลุ่มเยาวชนผู้ชุมนุมเพิ่มข้อเรียกร้องในการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ การประท้วงเกิดขึ้นอีกครั้งช่วงต้นปี 2564 แต่เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2564 ในการประท้วงรัฐบาลในครั้งนี้ได้มีพระสงฆ์จำนวน 4 รูป เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมืองร่วมกับกลุ่มผู้ชุมนุม (พระอธิการภูมิสิทธิ์ ปิยสีโล และ นัชพล คงพันธ์, 2564)

จากที่มาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ในสังคมไทยในปี พ.ศ. 2557 จนถึง 2565 เพื่อเป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนาและบ้านเมืองเพื่อหาแนวทางพัฒนาประเทศอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และเพื่อศึกษาให้เห็นถึงการเรียกร้องทางการเมืองต่าง ๆ ของพระสงฆ์ที่สะท้อนให้เห็นแนวคิดของประชาชนหรือพระสงฆ์ในปี 2557 จนถึง 2565 ว่ามีแนวคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองสอดคล้องหรือขัดแย้งกับรัฐบาลในยุคนี้อย่างไร รวมทั้งพฤติกรรมทางการเมืองที่พระสงฆ์แสดงออกมามีรูปแบบบะไรบ้างและแต่ละรูปแบบที่แสดงออกมานั้นได้รับการยอมรับหรือการขัดแย้งกับความคิดประชาชนมากน้อยแค่ไหน ทั้งทางโซเชียลมีเดีย หรือการเข้าร่วมประท้วง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ระหว่างปี พ.ศ. 2557 กับปี พ.ศ. 2565
3. เพื่อวิเคราะห์การแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ พ.ศ. 2557 กับปี พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และนำเสนอโดยวิธีการพรรณนา โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้วิจัยจะใช้เอกสารวิชาการ หนังสือ บทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ นำมาซึ่งการอธิบายเชิงพรรณนา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผลโดยแบ่งลำดับการวิเคราะห์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์พฤติกรรมแสดงออกทางการเมือง
2. วิเคราะห์การแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ระหว่างปี พ.ศ. 2557 กับปี พ.ศ. 2565

3. วิเคราะห์การแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ พ.ศ. 2557 กับปี พ.ศ 2565

จากนั้นนำข้อมูลมานำเสนอเป็นข้อค้นพบ เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ในสังคมไทย ปี พ.ศ. 2557 จนถึง พ.ศ. 2565 ” ได้นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองมีผลมาจากการบริหารงานของรัฐบาลในแต่ละสมัยที่ไม่ได้ประสิทธิภาพเพียงพอใจกับความต้องการของประชาชน ซึ่งการแสดงออกทางการเมืองมีด้วยกันหลากหลายรูปแบบ เช่น การเข้าไปร่วมแสดงจุดยืนหรือชุมนุมร่วมกับบุคคลที่มีอุดมการณ์เดียวกัน การโพสต์แสดงความคิดเห็นผ่านโซเชียลมีเดีย ได้แก่ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น

2. พฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ในปี พ.ศ. 2557 เป็นปีที่มีการทำรัฐประหาร เป็นปีที่ไม่ค่อยได้มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง เนื่องจากเพิ่งทำการรัฐประหาร แต่ภายหลังจากการทำรัฐประหาร มีพระสงฆ์จำนวนหนึ่งได้ออกมาขึ้นเรื่องเรียกร้องเกี่ยวกับการปฏิรูปคณะสงฆ์ และการเรียกร้องให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งมีการประชุมที่พุทธมณฑล พฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ พ.ศ. 2565 ในปี 2565 มีการประชุมมากมายเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการประชุมของกลุ่มเยาวชน กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น ที่ออกมาประท้วงการทำงานของรัฐบาล รวมทั้งการที่ราคาข้าวมีราคาที่ถูกลง ในการชุมนุมของเยาวชนได้มีทั้ง บุคคลธรรมดา นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งพระสงฆ์เข้าร่วมชุมนุมด้วย ในเกือบทุก ๆ การชุมนุมของกลุ่มเยาวชน

3. จากบริบททางสังคมและการเมืองภายใต้การบริหารงานของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นส่วนที่กระตุ้นให้พระสงฆ์ออกมาแสดงพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองได้อย่างให้เห็นชัดถึงการบริหารงานโดยเฉพาะการที่รัฐบาลไม่เปิดโอกาสให้ประชาชน

ให้แสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลได้อย่างอิสระ ทำให้เกิดการแบ่งกลุ่มฝ่ายในการสนับสนุนและต่อต้านการดำเนินงานของรัฐบาล โดยที่ประชาชนได้มีการออกมาเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคม พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นพลเมืองในประเทศได้พยายามที่จะปรับบทบาทของตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไป โดยพยายาม

ออกมาแสดงพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองเพิ่มขึ้น เพราะพระสงฆ์ถือว่าตนเองมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองเหมือนประชาชนทั่วไป โดยการที่พระสงฆ์ต้องเสียภาษี อีกทั้งยังได้รับผลกระทบจากการบริหารงานที่ล้มเหลวของรัฐบาล ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ สินค้ามีราคาสูง ประชาชนมีรายได้ลดน้อยลง ซึ่งพระสงฆ์ก็ได้รับผลกระทบตามด้วย อีกทั้งในพระธรรมวินัยไม่มีข้อห้ามเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้อย่างชัดเจน พระสงฆ์จึงมีสิทธิที่จะแสดงออกทางการเมือง ซึ่งพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองในแต่ละปีก็มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกันสามารถสรุปได้ดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 ความเหมือนและความแตกต่างของการแสดงพฤติกรรมของพระสงฆ์ตั้งแต่ ปี 2557 - ปี2565

ความเหมือนการแสดงพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ตั้งแต่ ปี 2557 - ปี2565	ความแตกต่างการแสดงพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ตั้งแต่ ปี 2557 - ปี2565
1. การขึ้นเวทีเพื่อปลุกกำลังใจของผู้ชุมนุม เป็นการเรียกขวัญกำลังใจ	1. การแสดงความคิดเห็นผ่านโลกโซเชียลเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการแชร์ข้อความ รูปภาพ ต่าง ๆ เป็นต้น
2. มีแกนนำเป็นพระชั้นผู้ใหญ่ หรือเป็นบุคคลธรรมดาที่รู้จัก	2. ความกล้าแสดงการขัดขึ้นกับรัฐบาลมากขึ้น
3. การออกเดินประท้วง หรือชุมนุมแบบกลุ่ม	3. พระสงฆ์มีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น
4. ต้องมีความคิดหรืออุดมการณ์ที่เหมือนกัน	4. ส่วนมากจะเป็นพระเยาวชนหรือเป็นสามเณรที่ออกมาเข้าร่วม

จากตารางสามารถสรุปได้ว่า ในเรื่องความเหมือนของพฤติกรรมแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ตั้งแต่ ปี 2557 - ปี2565 มีความเหมือนกันมากคือการที่ได้รับเชิญขึ้นไปพูดปลุกใจประชาชน รวมทั้งการมีแกนนำเป็นพระชั้นผู้ใหญ่ หรือการมีอุดมการณ์เหมือนกัน ส่วนความต่างะนั้น ในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองก็จะมีการใช้โซเชียลเป็นหลัก เพราะปี 2563 เป็นปีที่สื่อโซเชียลมาแรง ทั้ง ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก แคมป์โทรศัพท์เครื่องเดียวก็สามารถที่จะติดต่อสื่อสาร รับรู้ข้อมูล และมีการแชร์ข้อมูลเรื่องราวออกไปสู่โลกกว้างได้ง่าย และด้วยอีกเหตุผลเนื่องจากในปี 2563 นั้น มีโรคระบาด อย่างไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 ที่สามารถติดสู่คนได้ ทำให้ว่าจะเป็นผู้คนธรรมหรือพระสงฆ์ก็ไม่สามารถที่จะออกไปไหนหรือทำอะไรได้

เหมือนอย่างที่เคย ต้องระวังตัวเองมากขึ้น จะให้มีการชุมนุมที่มีคนเยอะ ๆ ก็เสี่ยงที่จะติดเชื้อโรค ดังนั้น ในการที่จะติดต่อสื่อสาร และเผยแพร่ข่าวสารได้ไว คือการใช้สื่อเทคโนโลยี หรือโลกโซเชียลให้เป็นประโยชน์ ที่มีทั้งการไลฟ์สดพูดคุย หรือแม้แต่การจะโพสต์หรือแชร์อะไรก็ง่าย ทำให้เป็นความแตกต่างที่ 2557 ไม่ค่อยมีพระสงฆ์ท่านใดทำ เพราะคิดว่าการได้ออกไป พบเห็นจะดีกว่า แต่ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ การจะสื่อสารก็ทำได้ง่าย และทำให้พระสงฆ์ที่สนใจข่าวสารการเมืองสามารถที่จะรับรู้ได้ทำให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมได้ง่ายกว่าตอน 2557 ที่พระสงฆ์ไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะยังมีหลายฝ่ายมองว่าไม่เหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาจะพบได้ว่า พระสงฆ์ที่มีออกมาแสดงพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ จะมีความโน้มเอียงและแบ่งฝ่ายทางการเมืองชัดเจน ถึงแม้จะไม่มีข้อห้ามทางพระธรรมวินัยสงฆ์ ดังนั้นพระสงฆ์สามารถแสดงพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองได้แต่ควรเป็นการแสดงออกทางการเมืองแบบเป็นกลาง แต่ควรมีการพิจารณาในการแสดงออกแต่ละครั้ง คือ พระสงฆ์มีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองได้แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตพระธรรมวินัยแต่ควรจะอยู่ในระดับที่ไม่ดีและไม่ได้ทำให้ความเลื่อมใสของพระพุทธศาสนาที่มีต่อประชาชนลดน้อยลง อีกทั้งในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ สามารถทำได้เพราะไม่ได้มีข้อห้ามในพระวินัย

การมีส่วนร่วมในทางกิจกรรมทางการเมืองเป็นเรื่องที่ทุกคนควรเข้าไปเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้พลเมืองได้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเสรีภาพในการชุมนุมหรือการรวมตัวเป็นกลุ่ม ถือว่าเป็นการแสดงออกถึงคามมีสิทธิและเสรีภาพตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งถ้ามองตามความเป็นจริงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นว่าในเกือบทุกกิจกรรมทางการเมืองก็จะมีพระสงฆ์เข้าร่วมด้วยเสมอไม่ว่าจะเป็นฝั่งของประชาธิปไตย และฝั่งของเผด็จการทางทหาร หรือฝ่ายที่เรียกตนเองว่าพวกอนุรักษ์นิยม ก็จะเห็นการที่พระสงฆ์ออกมาเคลื่อนไหวหรือออกมาแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางเสมออยู่เรื่อยมา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า พระสงฆ์มีพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองที่มากกว่าในหลาย ๆ ปีก่อน เกิดจากการบริหารงานของรัฐบาลที่ทำให้พระสงฆ์ต้องออกมาพูด ออกมาทำให้ได้เห็นถึงการกระทำ ที่ต้องการจะสื่อไปถึงรัฐบาลในด้านการบริหารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ล้มเหลว เอื้อผลประโยชน์ให้กับนายทุนมาก จนทำให้สินค้ามีราคาที่สูง และเศรษฐกิจที่ตกต่ำ เป็นผลทำให้ประชาชนและพระสงฆ์จำนวนหนึ่งต้องออกมาเรียกร้อง ถึงสิทธิและเสรีภาพของตน ที่ควรจะได้รับ เนื่องจากรัฐบาลไม่ได้ให้สิทธิในการแสดงแก่ประชาชนได้อย่างอิสระ แต่เป็นการปิดกั้น ปิดปากประชาชน จนทำให้มีพระสงฆ์บางส่วนที่ยังเป็นเยาวชนมองว่าการกระทำของรัฐบาลเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิของประชาชนในแผ่นดิน ถึงแม้ว่าจะมีข้อห้ามของสำนักพุทธศาสนาที่ต้องการควบคุมให้พระสงฆ์อยู่ในกฎระเบียบและไม่ควรมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะส่วนร่วมในทางการเมืองเข้าร่วมประชุม หรือชุมนุมกับประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาจะพบได้ว่า พระสงฆ์บางรูปนั้นมีการแสดงพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองในเชิงที่เลือกสนับสนุนนักการเมืองหรือฝ่ายการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างชัดเจน ทำให้ประโยชน์แก่ตนแม้ว่าจะไม่ผิดต่อพระธรรมวินัยของพระสงฆ์แต่ก็ถือว่าเป็นกิริยาที่ไม่สมควรจนเป็นที่ครหาของสังคม จากการตีความพระธรรมวินัยที่เกี่ยวข้องกับการเมือง จะพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่สิ่งที่ผิดต่อพระพุทธศาสนา แต่ด้วยพระสงฆ์อยู่ในสถานะที่ต่างจากคฤหัสถ์และมีหลักพระธรรมวินัยเป็นกรอบสำคัญในการดำเนินชีวิต สิ่งที่พระสงฆ์จะทำได้คือการเผยแผ่ศาสนา การแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด หรือสิ่งที่ดี ๆ ให้แก่สังคมได้ยกย่องเป็นตัวอย่าง ทำให้พระสงฆ์จะต้องเป็นกลางในทางการเมืองอย่างที่ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม พระสงฆ์ยังถือเป็นประชาชนคนไทยหรือพลเมืองของประเทศที่มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับประชาชนคนไทยทุกคนจึงมีสิทธิและเสรีภาพที่จะแสดงออกทางการเมืองได้ในทุกช่องทาง โดยเฉพาะการแสดงออกทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ หรือการออกมาร่วมชุมนุมร่วมกับประชาชนหรือพลเมืองได้อย่างเท่าเทียมกับประชาชน เพราะพระสงฆ์ตัวอย่างมองว่าการแสดงออกในพื้นที่สื่อออนไลน์ถือเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลที่สามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน กับบุคคลอื่น ดังนั้น การที่พระสงฆ์มีการแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ถึงจะมีความเอนเอียงและแบ่งฝ่ายทางการเมืองชัดเจน แต่ควรที่จะแสดงออกถึงความเป็นกลาง เพราะฉะนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะปฏิบัติให้ได้ดังต่อไปนี้

1) มหาเถรสมาคม ควรที่จะมองให้เห็นถึงสิทธิและเสรีภาพ ว่าพระสงฆ์สามารถทำอะไรได้บ้างที่เป็นกลางในทางการเมือง หรือเป็นสิ่งที่พระสงฆ์ทำแล้วไม่ได้เป็นการเสื่อมเสียไปทั้งวงการคณะสงฆ์ การออกมาแสดงพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองควรจะกำหนดขอบเขตที่พระสงฆ์สามเณรควรพึงกระทำได้มากขนาดไหน อันไหนมองว่ามากเกินไปควรออกกฎหรือตราคำสั่งขึ้นมาเพื่อเป็นการห้ามปราม แต่การไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของพระสงฆ์ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิที่ทุกคนในประเทศควรพึงกระทำได้ตามกฎหมาย หรือตามรัฐธรรมนูญ เพราะพระสงฆ์เปรียบได้กับพลเมือง หรือประชากรภายในประเทศ

2) หน่วยงานของรัฐ ถือว่าภาครัฐมีอำนาจที่จะบริหารประเทศ ดังนั้นภาครัฐควรจะผลักดัน สนับสนุน หรือส่งเสริมกิจกรรมการทำงานทางพระพุทธศาสนา ไม่ควรไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองของพระสงฆ์ เพราะพระสงฆ์ยังมีสิทธิที่จะได้เข้ารับการเกณฑ์ทหารและทำไมพระสงฆ์จะไม่สามารถมาแสดงออกการมีส่วนร่วมทางการเมืองร่วมกับพลเมืองภายในประเทศ พระสงฆ์ยังต้องเสียภาษีที่เหมือนกับบุคคลทั่วไปหรือพลเมือง ประชาชน แต่ไม่มีสิทธิและเสรีภาพเหมือนพลเมือง ที่ควรพึงกระทำ

3) แก่กฎหรือคำสั่งของพระสงฆ์ จะมองว่าคำสั่งของพระสงฆ์ที่ออกมาล้วนแต่อยู่ในระดับจำกัดสิทธิและเสรีภาพของพระสงฆ์ จึงควรมีการแก้กฎให้มีการยืดหยุ่นกับพระสงฆ์ในการที่จะออกมาแสดงพฤติกรรมทางการเมืองให้เห็น ไม่ควรไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองและความคิด

เอกสารอ้างอิง

- เกษฎา ผาทอง. (2564). ข้อจำกัดทางการเมืองของพระสงฆ์ในสังคมไทย. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 1(4), 67-70.
- ฐปนรุต พรหมอินทร์ และ จุมพล หนีมพานิช. (2549). พฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พระครูพิสัยปริยัติกิจ. (2562). พระมหากษัตริย์กับพระพุทธศาสนาในประวัติศาสตร์. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 7(2), 218.
- พระอธิการภูมิสิษฐ์ ปิยสีโล และ นัชพล คงพันธ์. (2564). พระสงฆ์กับการเมืองไทยในบริบทสังคมปัจจุบัน. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 6(2), 41.

วุฒินันท์ กันทะเตียน. (2541) พระสงฆ์กับการเมือง: แนวคิดและบทบาทในสังคมไทยปัจจุบัน.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. (2548). วัฒนธรรมทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมืองไทย ใน เอกสารการ

สอน ชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย หน่วยที่ 11 นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์.

สุรพศ ทวีศักดิ์. (2561). รัฐ กับศาสนา ศีลธรรม อำนาจ และอิสรภาพ. กรุงเทพมหานคร: สยาม
ปริทัศน์.

อนุชา พละกุล. (2563). การวิเคราะห์โลกทัศน์ทางการเมืองของเยาวชนที่มีต่อรัฐบาลไทยช่วง พ.ศ.

2563. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 3(1), 72.